

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2019. gada 10. decembrī
(OR. en)

14945/19

SOC 794
EMPL 605
EDUC 477
JEUN 145

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Iepri. dok. Nr.:	14646/19
Temats:	Iekļaujoši darba tirgi: uzlabot to cilvēku nodarbinātību, kuri atrodas neaizsargātā stāvoklī darba tirgū – Padomes secinājumi

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par minēto tematu, kurus *EPSCO* padome pieņēma 2019. gada 10. decembra sanāksmē.

**Padomes secinājumi par iekļaujošiem darba tirgiem:
uzlabot to cilvēku nodarbinātību, kuri atrodas neaizsargātā stāvoklī darba tirgū**

Eiropas Savienības Padome

ATZĪST, ka

1. nodarbinātības iespēju uzlabošana visiem ir atzīts Eiropas Savienības mērķis ¹. Turklāt Eiropas sociālo tiesību pīlārā uzsvērts, ka ikvienam ir tiesības saņemt palīdzību, lai uzlabotu nodarbinātības vai pašnodarbinātības izredzes un piekļuvi darba tirgum. ES darba ņēmēji arī ir aizsargāti pret diskrimināciju reliģijas vai ticības, vecuma, dzimuma, seksuālās orientācijas, invaliditātes un rases vai etniskās izcelsmes dēļ. Dažos ES tiesību aktos arī paredzētas klauzulas par integrētu pieeju dzimumu līdztiesības nodrošināšanai.
2. darbaspēka trūkums, jo īpaši kvalificētu darba ņēmēju trūkums, negatīvi ietekmē ekonomikas izaugsmi, produktivitāti un Eiropas konkurētspēju. Tādēļ ir svarīgi apsvērt, kā veicināt tādu cilvēku nodarbinātību, kuri pašlaik ir ārpus darba tirgus vai nespēj īstenot savu potenciālu saistībā ar to, ka darba vidē tiem pastāv īpaši nelabvēlīgi apstākļi vai šķēršļi, piemēram, piekļuves trūkums. Cilvēki, kuri atrodas neaizsargātā stāvoklī darba tirgū, bieži vien ir nepietiekami izmantots resurss; viņu integrēšana darba tirgū ir būtisks veids, kā palielināt vispārējo nodarbinātības līmeni, sociālo kohēziju un iekļaušanu;

¹ Konsolidētais Līgums par Eiropas Savienību, I sadaļa, 3. panta 3. punkts un Eiropas Savienības Pamattiesību harta, II sadaļa, 15. pants;

3. nodarbinātība nodrošina ienākumus un rada īpašu sociālo lomu – darbinieka vai pašnodarbinātas personas lomu. Dažas konkrētas cilvēku grupas darba tirgū joprojām atrodas neaizsargātā stāvoklī. Pastāv specifiskas problēmas, kas saistītas ar tādu cilvēku līdzdalību un iekļaušanu kā, piemēram, personas ar invaliditāti, gados vecāki darba ņēmēji, mazkvalificētas personas un ilgtermiņa bezdarbnieki, jaunieši, jo īpaši jaunieši, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu (*NEET*), personas ar aprūpes pienākumiem, romi un migrantu izcelsmes personas, jo īpaši trešo valstu valstspiederīgie, kuri uzturas likumīgi. Ir arī īpašas problēmas, kas saistītas ar pastāvošo dzimumu nevienlīdzību darba tirgū un grūtībām, ar kurām saskaras neaizsargāti cilvēki, kas dzīvo lauku apvidos;
4. piekļuve darba tirgum un līdzdalība tajā ir īpaši svarīga cilvēkiem, kuri atrodas neaizsargātā stāvoklī darba tirgū un jo īpaši personām ar invaliditāti. Bez šādas piekļuves un līdzdalības viņi var saskarties ar lielāku sociālo izolāciju, stigmatizāciju un finansiālu slogu salīdzinājumā ar cilvēkiem bez invaliditātes vai cilvēkiem, kuri atrodas labākā stāvoklī darba tirgū. Turklāt nelabvēlīgu faktoru akumulēšanās vēl vairāk palielina ilgstoša bezdarba, neaktivitātes vai darba tirgus pamešanas risku;
5. attiecībā uz cilvēkiem ar invaliditāti Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām ² 27. pants, kura puse ir ES un visas dalībvalstis, uzliek pusēm par pienākumu "nodrošināt un veicināt tiesību uz darbu īstenošanu", *cita starpā* radot un nodrošinot visa veida nodarbinātības iespējas, tostarp pašnodarbinātību. Eiropas sociālo tiesību pīlāra 17. principā teikts, ka "personām ar invaliditāti ir tiesības uz ienākumu atbalstu, kas nodrošina cilvēka cienīgu dzīvi, tiesības uz pakalpojumiem, kuri ļauj viņiem piedalīties darba tirgū un sabiedrības dzīvē, un tiesības uz darba vidi, kas ir pielāgota viņu vajadzībām". Turklāt saskaņā ar tās pašas konvencijas 28. pantu dalībvalstīm būtu jāveic pasākumi, lai nodrošinātu un veicinātu personu ar invaliditāti tiesības uz sociālo aizsardzību;

² Konvencija par personu ar invaliditāti tiesībām un tās 2006. gada 13. decembrī pieņemtais Fakultatīvais protokols (A/RES/61/106).

UZSVER, ka

6. ņemot vērā to problēmu daudzveidību, ar kurām saskaras cilvēki neaizsargātā stāvoklī darba tirgū, ir vajadzīga aktīvas iekļaušanas pieeja, uzsvāru liekot uz īpaši pielāgotiem pasākumiem, kuros ņem vērā dzimumu līdztiesību. Ir svarīgi sniegt pakalpojumus, pamatojoties uz daudznozaru un daudzprofesiju pieeju, nodrošinot piekļuvi dažādiem kvalitatīviem, cenas ziņā pieejamiem un pieklūstamiem nodarbinātības, veselības aprūpes un sociālajiem pakalpojumiem, tostarp mājočiem, bērnu aprūpei, sociālajai aizsardzībai un atbalstītai nodarbinātībai. Sniedzot pakalpojumus personām ar invaliditāti, uzmanība būtu jāpievērš jautājumiem, kas saistīti ar piekļūstamību un saprātīgiem pielāgojumiem ³. Ir vajadzīgi arī norādījumi un stimuli, kas ļautu piedalīties mūžizglītībā. Svarīgi ir arī koncentrēties uz preventīvām pieejām, tostarp agrīnas brīdināšanas sistēmām. Īpaši publiskām struktūrām, piemēram, sociālajiem dienestiem un valsts nodarbinātības dienestiem, ir izšķiroša nozīme individualizēta un visaptveroša atbalsta sniegšanā no paša sākuma.
7. visiem lietotājiem ļoti būtiski ir vienoti kontaktpunkti apvienojumā ar informēšanas pasākumiem, kuri vērsti uz cilvēkiem, kuri ir vistālāk no darba tirgus. Efektīvai koordinācijai ir nepieciešama informācijas apmaiņa un ciešāka sadarbība starp dažādiem dienestiem, jo īpaši nodarbinātības un sociālajiem dienestiem, un citiem dalībniekiem, jo īpaši pilsonisko sabiedrību un attiecīgā gadījumā sociālajiem partneriem un izglītības iestādēm;

³ Padomes 2000. gada 27. novembra Direktīvas 2000/78/EK 5. pantā paredzēts, ka darba devējiem, ja tas vajadzīgs konkrētā gadījumā, jāveic atbilstīgi pasākumi, lai persona ar invaliditāti varētu iegūt darbu, strādāt vai gūt paaugstinājumu amatā, vai iziet apmācību, ja vien šādi pasākumi neuzliek nesamērīgu slogu darba devējam;

8. nepārtraukti mainīgajā darba pasaulē īpaši svarīga ir kvalitatīvas mūžizglītības pieejamība, tostarp jomās, kurās ir nodarbinātības izaugsmes potenciāls. Darba devējiem ir svarīga loma savu darbinieku kvalifikācijas celšanā un pārkvalificēšanā, tostarp attiecībā uz cilvēkiem, kuri atrodas neaizsargātā stāvoklī. Starp efektīviem pasākumiem ar mērķi palīdzēt cilvēkiem, kuri atrodas neaizsargātā stāvoklī darba tirgū, piekļūt nodarbinātībai varētu būt esošo prasmju novērtēšana, kvalifikācijas celšanas un pārkvalificēšanās vajadzību noteikšana, esošo zināšanu un prasmju uzlabota atzīšana un validēšana, profesionālās orientācijas un konsultāciju sniegšana, kā arī profesionālās rehabilitācijas un saprātīgu pielāgojumu nodrošināšana personām ar invaliditāti. Turklāt mērķtiecīga apmācība uzņēmējdarbības jomā un atbalsts saimnieciskās darbības uzsākšanai var būt efektīvi attiecībā uz dažiem cilvēkiem, kuri atrodas neaizsargātā stāvoklī. Ir vērts apsvērt arī finansiālus stimulus darba sākšanai un pabalstu slazdu likvidēšanu;
9. saistībā ar ieceri nodarbināt cilvēkus, kuri atrodas neaizsargātā stāvoklī darba tirgū, darba devēji var saņemt tādu palīdzību un atbalstu kā, piemēram, informēšanas pasākumi, darba vietas pielāgošanas vajadzību apzināšana, konsultācijas par piekļūstamības un saprātīgu pielāgojumu nodrošināšanu, kā arī atbalsta pakalpojumi pēc iekārtošanas darbā. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš palīgtechnoloģiju un IT risinājumu pieejamībai un piekļūstamībai. Ir vērts apsvērt fiskālos un nodokļu stimulus, tostarp darbā pieņemšanas subsīdijas. Labvēlīgas darbavietas kultūras veicināšana, kas atbalsta iekļaujošu praksi, tostarp nediskriminējošus un iekļaujošus darbā pieņemšanas procesus, un kas piedāvā atbalstu un apmācību daudzveidības prasmju jomā, var uzlabot neizdevīgā stāvoklī esošu cilvēku izredzes;

10. visiem vajadzētu būt ieguvējiem no potenciāla, kas piemīt jaunām tehnoloģijām, digitalizācijai un darba pasaules pārmaiņām kopumā. Būtu jāveic pasākumi, lai novērstu pastāvošo nevienlīdzību. Ir svarīgi apzināt to, kā digitalizācija ietekmē tos darba ņēmējus un darba meklētājus, kuri atrodas neaizsargātā stāvoklī darba tirgū, tostarp viņu kvalifikācijas celšanas un pārkvalificēšanās iespējas, paturot prātā ar dzimumu saistīto ietekmi uz nodarbinātību. Attiecībā uz personām ar invaliditāti liels potenciāls piemīt jaunām tehnoloģijām, tostarp mākslīgā intelekta izmantošanai, ar noteikumu, ka tām ir iespējams piekļūt, tās ir cenas ziņā pieejamas, iekļaujošas personām ar invaliditāti un nerada diskriminējošu praksi;
11. darbības veidi, tostarp pašnodarbinātība, kas nodrošina elastību attiecībā uz darba slodzi, darba grafiku un darba vietu, var nodrošināt labāku saderību starp invaliditāti un ikdienas dzīvi. Turklāt platforma un reižudarba ekonomika (*gig economy*) var radīt jaunas darba iespējas cilvēkiem, kuri atrodas neaizsargātā stāvoklī darba tirgū. Tomēr, lai pilnībā īstenotu minētās iespējas, būtu jānodrošina nodarbinātības kvalitāte un ilgtspēja, kā arī pieejamība, un pienācīga nodarbinātības aizsardzība;
12. sociālā ekonomika un jo īpaši sociālie uzņēmumi var būt īpaši vērtīgi, atbalstot cilvēkus neaizsargātā stāvoklī, kuri gatavojas darba tirgum un piedalās tajā. Sociālajiem uzņēmumiem var būt būtiska loma ilgtspējīgu darbvietu radīšanā un sociālās integrācijas veicināšanā. Papildus darbvietu piedāvāšanai tie var nodrošināt kvalifikācijas celšanu un veicināt aktīvu pilsoniskumu, tādējādi uzlabojot šo personu nodarbinātības iespējas tradicionālajos uzņēmumos;
13. publiskās iestādes var uzlabot nodarbinātību dažādām tādu cilvēku grupām, kuri atrodas neaizsargātā stāvoklī darba tirgū, publiskā iepirkuma procedūrās īstenojot sociālus apsvērumus un jo īpaši nodarbinātības kritērijus;
14. ES fondi, jo īpaši Eiropas Sociālais fonds, ir ļoti svarīgi, lai sasniegtu tos, kuri atrodas neaizsargātā stāvoklī, un palīdzētu tiem, ar mērķi tos iekļaut gan darba tirgū, gan sabiedrībā, piemēram, veicinot sociālās inovācijas un īstenojot daudznozaru iniciatīvas;

Aicina dalībvalstis saskaņā ar savām kompetencēm un ņemot vērā apstākļus valstī un vienlaikus ievērojot sociālo partneru lomu un autonomiju:

15. turpināt attīstīt iekļaujošu un visaptverošu nodarbinātības un sociālo politiku, kas pievērš uzmanību cilvēkiem neaizsargātā stāvoklī un kuras mērķis ir atvieglot viņu ienākšanu nodarbinātībā un tās saglabāšanu, kā arī palīdzēt pielāgoties mainīgajām darba tirgu vajadzībām, tostarp reģionālajiem, vietējiem un nozaru darba tirgiem. Šajā sakarā īpaša uzmanība būtu jāpievērš lauku apvidiem;
16. izstrādāt šādu politiku integrētā veidā, ņemot vērā dzimumu līdztiesības perspektīvu un koncentrējoties uz agrīnu intervenci, tādējādi novēršot to, ka tie, kuri darba tirgū jau atrodas nelabvēlīgā stāvoklī, nokļūst vēl nelabvēlīgākā stāvoklī. Veicināt nopelnīto ieņēmumu un sociālās aizsardzības pabalstu mijiedarbību tā, lai tā cilvēkus izvestu no bezdarbības un liktu darbam atmaksāties;
17. uzlabot daudznazaru, daudzprofesiju un zema sliekšņa pakalpojumu pieejamību cilvēkiem, kuri atrodas neaizsargātā stāvoklī, tostarp personām ar invaliditāti. Starp minētajiem pakalpojumiem varētu būt vienas pieturas aģentūras un individualizēti pakalpojumi, piemēram, darbaudzināšana, subsīdijas un attiecīgie pakalpojumi darba devējiem. Tam būtu nepieciešama labāka koordinācija un spēcīgākas partnerības starp dažādiem dalībniekiem, tostarp publiskiem un privātiem nodarbinātības dienestiem, izglītības un apmācības sniedzējiem, veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu sniedzējiem, pilsonisko sabiedrību, tostarp organizācijām, kas pārstāv personas ar invaliditāti, kā arī darba devējiem un sociālajiem partneriem informēšanas pasākumu nolūkā, kā arī pirms un pēc norīkošanas darbā;
18. veicināt spēju veidošanu dažādiem dienestiem, kas strādā ar cilvēkiem, kuri atrodas neaizsargātā stāvoklī darba tirgū, tostarp personām ar invaliditāti, un veicināt politikas eksperimentus ar darba devējiem, attiecīgiem publiskiem dienestiem, pilsoniskās sabiedrības organizācijām un sociālajiem partneriem;

19. pastiprināt centienus īstenot lēmumu par prasmju pilnveides ceļiem un veicināt individualizētu apmācību un karjeras vadību un konsultācijas visa mūža garumā personām, kuras atrodas neaizsargātā stāvoklī, lai veicinātu pastāvīgu mācību procesu, jo īpaši darbavietā. Sniegt iespējas atjaunināt darba tirgū nepieciešamās prasmes, tostarp uzņēmējdarbības karjeras iespējas, un veicināt darba devēju iesaistīšanos kvalifikācijas celšanā un pārkvalificēšanā;
20. veicināt darba devēju izpratni un attīstīt pakalpojumus, kas darba devējiem palīdz piedāvāt vairāk kvalitatīvus darba piedāvājumus, un apmācību darbavietā cilvēkiem neaizsargātā stāvoklī, jo īpaši personām ar invaliditāti, tostarp izmantojot stimulu shēmas, darba pielāgošanu (*job carving*), saprātīgus pielāgojumus un darot darba vidi pieejamu, piemēram, ar palīgtechnoloģiju palīdzību;
21. veicināt iekļaujošākus darbā pieņemšanas procesus un censties uzlabot nodarbinātības pakalpojumus un darba piemeklēšanu, paturot prātā šo mērķi. Attiecīgā gadījumā sniegt darba devējiem informāciju par pieejamajiem finanšu stimuliem;
22. īstenojot aktīvas iekļaušanas politiku un uzlabojot nelabvēlīgā stāvoklī esošu cilvēku, tostarp personu ar invaliditāti, integrēšanu darba tirgū, pilnībā izmantot attiecīgos ES finansēšanas instrumentus, jo īpaši Eiropas Sociālo fondu;

AICINA DALĪBVALSTIS UN EIROPAS KOMISIJU saskaņā ar savām attiecīgajām kompetencēm un ņemot vērā situāciju konkrētajā valstī, vienlaikus ievērojot sociālo partneru lomu un autonomiju:

23. veicinot Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošanu, apsvērt, kā darba tirgus darīt iekļaujošākus un uzlabot to cilvēku situāciju, kuri atrodas neaizsargātā stāvoklī darba tirgū, lai vienlīdzīgi ar citiem uzlabotu viņu prasmes un nodarbinātības izredzes un tādējādi palielinātu to cilvēku skaitu, kuriem ir vajadzīgās prasmes darba tirgū;

24. labāk iesaistīt sociālos partnerus un pilsonisko sabiedrību tādas politikas un stratēģiju izstrādē, plānošanā un īstenošanā, kuru mērķis ir nodrošināt ilgtspējīgu iekļaušanu darba tirgū cilvēkiem, kuri atrodas neaizsargātā stāvoklī, tostarp personām ar invaliditāti;
25. uzlabot visu, jo īpaši darba devēju un nodarbinātības dienestu, izpratni par to, kā darba tirgus darīt iekļaujošākus un pieejamākus, piemēram, sniedzot pozitīvus piemērus;
26. izpētīt potenciālu, kas piemīt jaunām tehnoloģijām un jauniem nodarbinātības veidiem, tostarp platformu darbam, radīt jaunas iespējas darba tirgū iesaistīt cilvēkus, kuri atrodas neaizsargātā stāvoklī, vienlaikus ņemot vērā darba apstākļu kvalitāti, veselību un drošību, kā arī piekļuvi pienācīgai sociālajai aizsardzībai;
27. atbalstīt sociālo uzņēmumu attīstību un uzlabot to pamatnosacījumus, tostarp attiecīgā gadījumā nosacījumus, kas saistīti ar to tiesisko vidi un piekļuvi finansējumam; un nodrošināt lielāku redzamību sociālajai ekonomikai;
28. apsvērt turpmākus pasākumus un pozitīvas darbības, tostarp sociāli atbildīgas publiskā iepirkuma procedūras, lai veicinātu to cilvēku pieņemšanu darbā, kuri atrodas neaizsargātā stāvoklī darba tirgū;
29. turpināt uzlabot visu attiecīgo ieteikumu īstenošanu, tostarp Ieteikumu par tādu cilvēku aktīvu integrāciju, kuri ir atstumti no darba tirgus, un Ieteikumu par ilgstošo bezdarbnieku integrāciju darba tirgū. Īstenojot Garantiju jauniešiem, īpašu uzmanību pievērst tādu jauniešu sasniegšanai, kuri ir nelabvēlīgākā situācijā, piemēram, migrantu izcelsmes personas, personas ar invaliditāti vai personas ar aprūpes pienākumiem;

30. attiecīgā gadījumā uzlabot datu vākšanu saskaņā ar datu aizsardzības noteikumiem attiecībā uz to cilvēku nodarbinātības situāciju, kuri atrodas neaizsargātā stāvoklī darba tirgū, jo īpaši par personām ar invaliditāti.⁴

Aicina Eiropas Komisiju:

31. visās attiecīgajās politikas jomās un iniciatīvās īpašu uzmanību pievērst cilvēkiem, kuri atrodas neaizsargātā stāvoklī darba tirgū, tostarp personām ar invaliditāti, pamatojoties uz pastāvošiem mehānismiem, tostarp saistībā ar visām turpmākajām Eiropas nodarbinātības un izaugsmes stratēģijām un Eiropas pusgada kontekstā, kā arī saistībā ar dažādiem finansēšanas instrumentiem, jo īpaši Eiropas Sociālo fondu;
32. turpināt atbalstīt savstarpēju mācīšanos un labas prakses apmaiņu starp dalībvalstīm;

AICINA NODARBINĀTĪBAS KOMITEJU UN SOCIĀLĀS AIZSARDZĪBAS KOMITEJU:

33. sadarboties ar Eiropas Komisiju, lai uzlabotu datu pieejamību par personām ar invaliditāti, un savā darbā izmantot pieejamo informāciju par to cilvēku nodarbinātību un aktīvu iekļaušanu, kuri atrodas neaizsargātā stāvoklī, tostarp tematiskajā uzraudzībā un statistiskajā analīzē, ar datiem, kas sadalīti pēc dzimuma un, ja iespējams, pa invaliditātes un vecuma grupām;
34. attiecīgā gadījumā turpināt veikt tematisku un konkrētām valstīm specifisku daudzpusēju uzraudzību par dalībvalstu rezultātiem un politiku attiecībā uz cilvēkiem, kuri atrodas neaizsargātā stāvoklī darba tirgū, tostarp attiecībā uz personām ar invaliditāti.

⁴ ES statistikas vajadzībām ir izvēlēta invaliditātes definīcija, kas pamatota uz pašu ziņām par invaliditāti un darbības ierobežojumiem saistībā ar to. Lai gan šāda definīcija ir izmantota darbaspēka apsekojuma *ad hoc* moduļos, tā nav iekļauta parastajā darbaspēka apsekojumā. Saistībā ar to, ka trūkst visaptverošu un nesenu datu, ir grūti salīdzināt daudzās reformas un iniciatīvas. Valstu apsekojumos ir izmantotas citas definīcijas. Pamatojoties uz statistikas datiem par ienākumiem un dzīves apstākļiem, ir pieejami daži dati par invaliditāti un nodarbinātību;

Atsauces

1. ES starpiestāžu dokumenti

- Iestāžu kopīgā proklamācija par Eiropas sociālo tiesību pīlāru, kas parakstīta 2017. gada 17. novembrī (13129/17).

2. Savienības tiesību akti

- Padomes Direktīva 2000/43/EK (2000. gada 29. jūnijs) pret diskrimināciju rases vai etniskās piederības dēļ.
- Padomes Direktīva 2000/78/EK (2000. gada 27. novembris), ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju.
- Padomes Direktīva 2006/54/EK (2006. gada 5. jūlijs) par vienlīdzīgu attieksmi pret vīriešiem un sievietēm nodarbinātības un profesijas jautājumos.
- Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/882 (2019. gada 17. aprīlis) par produktu un pakalpojumu piekļūstamības prasībām.

2. Padome

- Padomes Ieteikums (2013. gada 22. aprīlis) par garantijas jauniešiem izveidi (2013/C 120/01).
- Padomes Ieteikums (2016. gada 15. februāris) par ilgstošo bezdarbnieku integrāciju darba tirgū (2016/C 67/01).
- Padomes Ieteikums (2016. gada 19. decembris) "Prasmju pilnveides ceļi – Jaunas iespējas pieaugušajiem" (2016/C 484/01).
- Padomes Ieteikums (2019. gada 8. novembris) par darbinieku un pašnodarbināto personu piekļuvi sociālajai aizsardzībai (2019/C 387/01).

- Padomes secinājumi "Virzība uz iekļaujošākiem darba tirgiem", kas pieņemti 2015. gada 9. martā (7017/15).
- Padomes secinājumi "Veicināt sociālo ekonomiku – vienu no svarīgākajiem ekonomikas un sociālās attīstības virzītājspēkiem Eiropā", kas pieņemti 2015. gada 7. decembrī (15071/15).
- Padomes 2016. gada 16. jūnija secinājumi "Nabadzības un sociālās atstumtības apkarošana: integrēta pieeja" (10434/16).
- Padomes secinājumi "Atbilde uz Komisijas pasākumu sarakstu LGBTI līdztiesības sekmēšanai", kas pieņemti 2016. gada 16. jūnijā (10417/16).
- Padomes 2017. gada 15. jūnija secinājumi "Virzībā uz darba atmaksāšanās stratēģijām" (9647/17).
- Padomes 2019. gada 24. oktobra secinājumi "Labklājības ekonomika" (13171/19).

3. Eiropas Komisija

- Ieteikums 2008/867/EK (2008. gada 3. oktobris) par tādu cilvēku aktīvu integrāciju, kuri ir atstumti no darba tirgus.
- Paziņojums "Eiropas stratēģija invaliditātes jomā (2010–2020): atjaunināta apņemšanās veidot Eiropu bez šķēršļiem", COM(2010) 636 final).
- Komisijas 2013. gada 20. februāra paziņojumu Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Sociālie ieguldījumi izaugsmei un kohēzijai, tostarp Eiropas Sociālā fonda īstenošana 2014.–2020. gadā" (COM(2013)0083 final).

4. Citi jautājumi

- ANO Konvencija par personu ar invaliditāti tiesībām, kas pieņemta 2006. gada 13. decembrī.